

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitæte, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Quo ad peccatum, num. 5.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

gravi, qualis est hæc, sine dubio parit obligationem restitutionis inferenti. Certè tum homo, tum religio habent jus, ne alius per vim & fraudem impediatur emolumenta, quæ ipsis ex talis habitus assumptione vel conservatione obvenire possunt, ergo qui contra hoc jus operatur, contra justitiam agit.

a *Dicastill. lib. 2. de just. tr. 2. d. 7. dub. 2. à nu. 16. Joannes de Lugo t. 1. de just. disp. 9. sec. 3. à nu. 28. auctoresque ab eod. citati.* b *Dicastill. l. c. num. 26. sequens Rebellum, aliosque.*

3. Dixi (si damnum emergat) nam evenire potest, ut ille homo infructuosus fuerit, vel futurus esset Religioni, vel alius loco illius fuerit admissus, vel ut compensentur emolumenta, quæ is per se afferebat, vel allaturus erat, cum expensis sui victus & vestitus; tunc ergo cum nullum damnum factum fuerit, nullum est restituendi natum onus. Notanter dictum est (per se) nam quædam per accidens forte eventura, an hic consideranda sint, fusè habes apud Doctores. c *Pari modo, si ingrediendo in religionem, nihil amplius homo ibi habuisset, quàm si remansisset in sæculo, nihil ei restituendum est, cum nihil ex illa vi doloque deperdidisset. Imo quando sive Religioni, sive homini damnum est restituendum, semper aliquid judicio prudentis viri diminuendum est, ex illo capite, quod non omnino certum est damnum à vim inferente illatum, cum potuerint esse aliæ causæ, cur homo ille, vel non ingrederetur in religionem, vel ingrederetur ab illa.*

c *Io. de Lugo l. c. n. 34.*

4. Damnum autem hoc, vel est spirituale, qualis est ipse non ingressus, & egressus, vel temporale. De hoc posteriore loquuti sumus; nam cum prius sit malum irreparabile, ratione illius, tu, qui vim dolumve intulisti, vel pravum consilium dedisti, solum obligaberis ad vim dolumque auferendum, consiliumque malum retractandum: (si hæc adhuc persistant) nam cæterum si postea homo ille perseveraret in abicienda Religione, ipsi suæque voluntati imputaretur, non tibi, qui vim deceptionemque jam pro virili removisti.

Scio, aliquos d te pro damno temporali religioni illato obligare, ut vel alium ad religionem adducas, vel te illi mancipis: sed certè non assentior, quia nemo obligatur libertatem dare, quæ est ordinis superioris, pro damno temporali, quod est ordinis inferioris.

d *Gabr. Scotus, aliq. apud Dicastill. l. c. num. 34. e* *Sotus Rebell. Less. usq. aliq. quos ib. cit. sequiturque Dicastillus.*

Impediens sine vi, fraude, injuria.

5. Iam vero difficultas major est de impediente, vel consulente, sed sine injuria, an peccet, restitutionique sit obnoxius?

Quoad peccatum.

Quoad peccatum, sic habet Molina. Qui absque rationabili, vel justa causa

caussa dissuadet alicui Religionis ingressum, aut ei suadet egressum, graviter peccat, quoniam retrahere à tanto bono, grave est; tenebiturque, qui ita retrahit, charitatis lege, suadere contrarium, si spes sit, iri refarcitum, quod ita impedivit; unde graviter peccant parentes, qui solo carnali affectu permoti, absque rationabili causa, nullum non movent lapidem, ut filios à religione, quam ingressi sunt, extrahant, lacrimis & alijs vijs conando, à tam sancto proposito illos avertere: soletque Deus illos, ac filios ita extrahentes graviter, etiam in hoc saeculo, punire. Videant etiam Senatores Regij, se graviter peccare, concedendo mandata, ut absque rationabili causa prius sufficienter cognita & examinata, extrahantur, & collocentur in domo aliqua, ubi acriter eorum constantia teneatur. Hæc Molina, qui videtur supponere, hanc causam examinari à Senatoribus Regijs posse; in quo tanto Doctori nulla ratione consensum præbeo: cum enim hæc causa sit spiritualis, ad Ecclesiasticum Iudicem pertinet, non ad sæcularem.

f Molina t. 5. de just. tr. 4. d. 51. §. secunda vero pars.

6. Dictum autem merito est (fine rationabili causa) hac enim existente, cum prudenter agatur ab eo, qui hac motus ingressum dissuadet, non est timenda culpa. Rationabilem causam putat ibidem Molina, primò, si ingressus est futurus nocumendo ingredi volenti. Secundò, si in ea religione dissolute vivatur. Tertiò, si candidati complexio sit iugo religionis inepta.

Quartò, si ejusdem mores sint adeo pervicaces, ut majora mala religioni, vel etiam ipsi merito timeantur. Quintò, si aliquo impedimento, quod religiosam professionem impediatur, v. g. ære alieno, matrimonij promissione, infirmitate corporis, vel simili, laboret. Sextò, si parentes, sororesve graviter ejus auxilio indigant. Hæc ex illo. Quanta autem debeat esse ejusmodi necessitas, & qua ratione necessitas extrema parentum impediatur ingressum, imò & licite extorqueat filium, & quoscumque alios professos à religione, non vero necessitas gravis, quæ solum, per aliquos, impedit quidem ingressum filij, & aliquando fratris, sorore periclitante, non vero justificat egressum, quia obligatio tunc non est tanta, ut vincere possit possessionem, quam habet religio in personam Religiosi jam professi: hæc, inquam, fusi docent Sanchez, & Suarez, h Castrop. i Valentia, l Bonacina, m Azor, n Trullench, o & omnium horum primus S. Thomas. p

g Sanc. l. 4. in decal. c. 20. à n. 14.
h Suar. t. 3. de Rel. l. 5. c. 6. nu. 5. i
Castro. t. 3. tr. 16. d. 1. p. 7. §. 5. num.
præsertim 13. l Val. t. 3. d. v. qu. 1. p.
m Bonac. t. 2. in 4. Dec. præc. d. 6.
n unica p. 4. nu. 7. ubi addit, quamvis
non desint, qui contrarium sentiant. n
Azor. p. 2. l. 3. c. 3. qu. 5. o Trullenc.
1. in decal. l. 2. c. 23. & 24. & l. 4.
1. d. 9. p S. Th. 2. 2. qu. 101. ar. 4.
d 4. & quod lib. 2. qu. 2. art. 16. &
quod li. 20. qu. 5. art. 9.

7. Quoad peccatum, de quo agimus, video Suarium q aliquid benignius

nigius indulgere parentibus, atque adeo alijs, filios aliosque a Religionis ingressu, modeste ac temperate retrahentibus: sic enim habet: Si quis absque injuria violentiæ aut deceptionis, alium avertat ab ingressu religionis, precibus vel promissionibus, illud non esset ex genere suo peccatum mortale, quia ibi non intervenit injuria, neque inductio ad malum, neque aversio, sed abstractio à bono ad salutem non necessario. Cur ergo ibi erit gravis malitia? nam licet alter grave detrimentum patiatur, non tamen involuntarie, sicuti per vim aut deceptionem; sed quia libere consentit: ergo inde non redundat in alium malitia, saltem gravis. Sed licet verum sit, tunc non esse tam grave peccatum, est tamen sine dubio peccatum multum repugnans ordini charitatis, & respectui Dei, à cujus majori obsequio homo separatur.

q. *Suar. l. c. 3. de re. l. 5. r. 9. n. 9.*

Et paulo post: si quis intendat, ut solum ingressus differatur, minor erit culpa, & talis posset esse causa, ut esset nulla; sic enim excusari possunt parentes, qui aliquantulum filios detinent, ut eorum constantiam experiantur, vel eorum vocationem magis examinent. Hæc Suarez. In cujus loco, in margine breviter, & perspicue sic est tota doctrina in compendium redigitur. Qui avertit alium à religionis ingressu solum precibus ac promissionibus, non graviter peccat, nisi preces sint importunæ, & sine ulla causa contra certam Spiritus sancti vocationem.

hæc ibi.

8. Facit insuper ad hoc argumentum prohibitio Tridentini, & quod ubi excommunicationem contorsit adversus eos, qui per vim feminas cogunt (non loquitur de maribus) ad ingressum religionis, tandem extendit ad eos, qui illas impediunt, his verbis: Simili quoque anathemati subijcite eos, qui sanctam virginis, vel aliarum mulierum voluntatem velum accipiendi, vel voti emittendi, quoquo modo, sine justa causa, impediunt. Hæc Concilium. Impediunt vero primò, (ut ibidem habet Suarez n. 13.) omnes illi, qui per vim directè, vel indirectè illatam famina, directè impediunt ejus voluntatem, id est, per graves minas, vel similia &c. Secundò, qui per similem vim Monasterio illatam impediunt, ne ibi mulier admittatur. Tertiò valde probabiliter, etiam ij, qui decipiunt falsis rationibus feminam, ut mutet voluntatem ingrediendi in Monasterium, vel in eo perseverandi; at eum, qui precibus & promissionibus obtinet à femina, ne continentiam profiteatur, quamvis sic impediatur, ne velum accipiat, aut votum emittat, non comprehendit ab hoc Concilij decreto, docet ibidem Suarez, quia sic non propriè impedit voluntatem, sed procurat, ut voluntas mutetur, seu non habeatur, quia modus hic per preces dissuadendi, nullam continet injustitiam, sicuti continet vis, fraus, & prædicta deceptio. Atque ex his animadvertitis, siue parentes, qui filium, siue alios, qui quamlibet puellam retrahunt precibus & lacrymis à religionem immunes esse ab excommunicatione.

hæc.

ata per hoc Concilij decretum, sed so-
lum facere contra charitatem numero
precedente declaratum.

*Trid. sess. 25. c. 18. de qua fuisse Sae-
re 7. l. c.*

Quoad restitutionis obligationem,

9. Veniamus jam ad aliud caput de
restitutione. Affero, precibus simili-
busque blandimentis, sine vi vel frau-
de dissuadentem alicui ingressum, vel
suadentem egressum, ad nullam resti-
tutionem / obligari. Non ipsi egresso,
vel non ingresso, quia contra eum,
cum ipse voluntarie assentiatur, nulla
injustitia committitur; quare nulla
restitutionis obligatio enascetur, quæ
ad solam injustitiam consequitur.
Non ipsi religioni (quidquid & alij
in contrarium sentiant) quia neque
contra ipsam hoc modo injustitia fit:
cum enim peccatum hujus consulen-
tis, seu allicientis non sit aliud, nisi
cooperari ad egressum Religiosi, vel ad
non ingressum, cum ejusmodi egres-
sus, vel non ingressus non sint peccata
contra justitiam, sed ad summum con-
tra divinam inspirationem, vel con-
tra votum, nec erit contra justitiam,
peccatum ad illas actiones permoven-
tis. Pluribus hæc prosequuntur Do-
ctores laudati: mihi autem hætenus
disputasse, sufficiat, quo, amantissima
filia, noscas, vim nullam adversus pi-
um propositum tuum à quopiam af-
ferri licite posse.

*Less. Sanc. alijq. apud de Lugo de
just. t. 1. d. 9. sec. 3. Petr. Navar. Ban-
tes, alijque apud Dicastillum li. 2. de*

10. Hæc aliaque similia Hierothe-
us; quæ ita permoverunt patrem Plu-
togenem, ut is Metildæ sacrum velum
assumendi bonam veniam se conce-
surum sponderit. Et cert. statim ac
in urbem ab agro post mensem regres-
sus est, constituta ei pingui dote, pro-
misso sterit. Tu vero hic suspice, Le-
ctor, divina consilia. Tam diu vitam
duxit Plutogenes senex, ut hanc
sanctissimam puellam jam grandiore
ætate provestam, totius monasterij,
quod sub nomine & tutela sancti Sal-
vatoris à nostro Panormitano Colle-
gio non multis passibus distans, celeberr-
est Panormi, viderit præfecturam a-
gere, hoc est, vulgari vocabulo, Abba-
tissam, eo prorsus tempore, quo ejus-
dem filius Hermagoras Antistes, ut
modo memini, admirabili prudentia
ac singulari morum probitate Panor-
mitanam Ecclesiam gubernabat.

11. Illud animadversione dignum
porro est: vidisti enim, amice Lector,
consilio, opera, autoritate doctissimi
Theologi moralis, quo hæc pientissi-
ma familia pro expiatione peccatorum
utebatur, quam multa fortunatum
exitum, ultra omnem expectationem,
sortita sint. Tantum ergo præstat, sa-
pientibus viris ac pijs animas fidelium
instruendas regendasque committere.
Nam propterea Theologos morales,
qui huic operi insudant, atq; in edocē-
dis instituendisq; confessarijs permaxi-
mè laborât, magni faciant (absit verbo
invidia) velim omnes Tu, qui mea hæc
legis,